

■■■ NEMZETI SZÍNHÁZUNK A VAJDASÁGBAN ■

A kilencvenes évek. Számunkra nagyon is emlékezetes időszak. Időszak, amely megfosztott bennünket attól, hogy ember módjára éljünk. A kilátástalansággal, a megbélyegzettséggel „ajándékozott” meg bennünket. Erről a – remélem – soha vissza nem térő időszakról nemigen beszélünk. Igyekszünk elfelejteni. S el is kell felejteni, ha ugyan lehet.

Én most mégis azokra a válságos évekre emlékezem vissza. A napokban ugyanis egyik ismerősömmel – hogy mi okból, már igazán nem tudom – felidéztek a szankciók satujában sínylődő kis közösségünk hitevesztettségét. Beszélgetésünk során ismerősöm egy ilyen gondolatot is megfogalmazott: „Egyedül maradtunk akkor, nemigen törődött velünk az anyaország.”

Ez így megfogalmazva, a színházra vonatkoztatva (színházi ember lévén úgy érzem, hogy érdemi véleményt mondhatok az említett állításról) nem felel meg a valóságnak. Ezt ismerősömnem is igyekeztem hangsúlyozni, és most az újság hasábjain újra megteszem. Az a támogatás ugyanis, amellyel az anyaországi színházak, színházi szakemberek annak idején a segítségünkre siettek, példamutató volt, és a közösségvállalást juttatta kifejezésre.

Azokban a válságos esztendőkből nemcsak egyének, hanem intézmények is a segítségünkre siettek, igyekeztek velünk lenni és arról biztosítani, hogy nem vagyunk egyedül. A magyar nemzet egyik legjelentősebb intézménye, szellemi otthona, a budapesti Nemzeti Színház például a kilencvenes évek első felében (az Újvidéki Színház meghívására) három alkalommal is ellátogatott hozzánk.

Hogy mikor vendégszerepelt itt a Vajdaságban a Nemzeti Színház? Sorolom: 1990. november 24-én és 25-én, két előadással. Sławomir Mrożek *Az arckép* [Portré] című háromfelvonásos színművével, melyet Gábor Miklós rendezett és Eörsi István *Tragédia magyar nyelven Szophoklész Antigonéjából* című művével, ezt pedig a Nemzeti Színház akkori igazgatója, Csiszár Imre rendezte, egyszersmind pedig felbecsülhetetlen segítséget nyújtott abban, hogy a Nemzeti Színház első vajdasági vendégszereplése létrejöhessen.

A Nemzeti Színház 1993. november elsején érkezett újra a Vajdaságba. A neves társulat Topolyán, Újvidéken, Zentán és Szabadkán lépett közönség elé. Sütő András *Advent a Hargitán* című színművét mutatta be osztatlan sikerrel. A darab szereplői: Sinkovits Imre, Agárdi Gábor, Bartal Zsuzsa, Götz Anna és Rubold Ödön egy emlékezetes előadással ajándékoztak meg bennünket.

1994. november 7-én harmadízben tapsolhattunk a Nemzeti Színház nagynevű társulatának. A tartományi székváros, Újvidék várta és fogadta a vendégeket. A rendkívül nagy érdeklődésre való tekintettel a társulat a Szerb Nemzeti Színház nagytermében mutatta be Szigligeti Ede *Liliomfi* című zenés vígjátékát három felvonásban, a következő szereposztásban: Ferenczy Csongor, Moór Marianna, Csömör Csilla, Tóth Sándor, Agárdi Gábor, Fonyó István, Pathó István, Tahi József, Bessenyei Ferenc, Juhász Judit és Sörös Sándor. A rendező Beke Sándor volt.

A két utóbbi vendégjáték létrejöttében és sikeres lebonyolításában fontos szerepe volt Ablonczy Lászlónak, a Nemzeti Színház igazgatójának (Csiszár Imre után ő vette át az intézmény irányítását). Ablonczy László mandátuma idején igyekezett érvényt szerezni annak az állásfoglalásnak, amely 1891-ben és 1987-ben „született”, és amely egyértelműen meghatározta a Nemzeti Színház célját (feladatát, szerepét). Ez az elvi álláspont így hangzik: „A színház a nemzet egyik alapvető szellemi intézménye, mely a hazai és a világ magyarságának nyelvi, történelmi, lelki, erkölcsi épülését hivatott szolgálni. Műsorában, munkájában sem pártot, sem napi politikai célokat nem képviselhet.”

Nemzeti Színházunk – mert itt a Vajdaságban így köszöntötték a nemzet legrangosabb színházát – akkor járt itt nálunk, amikor arra a legnagyobb szükség volt.

Bartal Zsuzsa, az *Advent a Hargitán* egyik szereplője a Nemzeti Színház vajdasági vendégjátéka után így nyilatkozott: „Az első dolog egyáltalán a jelenlétünk. Benne van az *Advent*ben és nagyon szépen rimel a dolog. Kisréka mondja: »Ahol várakozás van, oda jelt küld az Isten, vigasztalót...«”

Másfél évtized múlt el azóta, de azt az együttérzést, azt a szolidaritást, amellyel a Nemzeti Színház osztozott áldatlan helyzetünkben, nem felejtjük el. S ez is csak azt bizonyítja, hogy a színház közösség-összetartó hatalom, és nagyon fontos a nemzeti önbecsülés, méltóság megőrzésében.

Hét Nap, 2008. július 9. 32.

